

תשובתי ליצחק

יהודה נרזינגר

אם יש לי איזה שהן טענות ליצחק בעניין הביקורת במכתבו ביחס אלי אז העיקרית היא שהדברים האלה באו כל-כך מאוחר. אמרתי את זה כבר במקום אחר שהשתיקה של יצחק במשך זמן כה ארוך לא פחות מזיקה מאשר הפעולות הלא מוצלחות וגם הנאומים "המוצלחים" שלי יחד.

הנני רוצה להעיר ליצחק לפני הכול שאני מתייחס בכובד ראש גמור לדברים שלו. נדמה לי ואני חושב שיצחק יודע את זאת שאני אחד מאלה המעריצים אותו מאוד ואני אף פעם לא אשכח את כל מה שאני למדתי ממנו בעבודה. אינני יודע אם פה המקום הוא להגיד את זה, אבל יש לי כבר מזמן רצון להביע את זה, עד כמה שאני יודע להעריך ולהודות ליצחק בעד הדרכתו ומה שהספיק ללמד אותי במשך כל אותו הזמן שאני עובד במקצוע הבניין.

אבל באותה המידה שיצחק בעל כישרון רב ובעל טעם גדול בבניין וביתר העבודות, כזה הוא בא לבקר את מי שהוא לא רוצה להשתמש בהבנתו ובידיעתו העמוקה של כל העניינים.

יש לו ליצחק שגיאה אחת יסודית שהוא עושה אותה לא רק במכתבו האחרון אלא ביחס לכל דברי הביקורת שלו הנשמעים פה ושם. השגיאה היא זו שהוא תמיד בוחר לו את מישהו, מפשיט אותו עירום, מעמיד אותו לפני כולם וקולע בו את חיציו.

אם הביקורת היא אפילו נכונה, אבל אם היא לא מופנית לכתובת הנכונה, ואם היא נעשית בכוונה תחילה מתוך התעלמות מהמצב האובייקטיבי, אזי לא רק שהיא לא משיגה את המטרה המבוקשת, אלא להיפך היא רק עלולה להשפיע לרע על הגיבורים בכל המחזה הזה. אני אגב רוצה להעיר שמתוך כל זה שהספקתי ללמוד במשך כל הזמן הזה אני גם רוצה ללמוד לדעת לסבול ביקורת. ואני אף פעם לא הייתי מאמין שאני ביכולתי ובכשרוני המוגבל, אוכל פעם לשמש נושא למאמר שלם. אבל דבר כזה יכול כנראה לקרות רק בתוך כל אותה האי שלמות שישנה עוד בחיים והמשק הקבוצתיים.

לפני שאעבור לסספר קצת לחברים מהמצב האובייקטיבי שלנו, שהוא נדמה לי ידוע לכולם חוץ מליצחק כמובן אז אני רוצה להגיד ליצחק זה מה שכבר אמרו לו הרבה חברים שהוא עושה דבר בהחלט לא נכון אם הוא לוקח את עצמו האישיות שלו, את כישורו הרב בתור מפתח ביחס לחברים האחרים שצריכים למלא את אותם התפקידים.

האם לא היה קולי קורא במדבר כשאמרתי באותה אסיפה שנבחרתי לסידור העבודה שאני לא אוכל במצב הזה ובתנאים האלה להכניס איזה שהם שינויים בענייני העבודה.

עמוד 22 ביומן

האם לא זוכר אתה את אותה השיחה הארוכה שהיתה בינינו על ענייני העבודה היגיעים בקבוצה. והאם לא אמרתי לך אז שאני מוכן לתת את הכול מה שרק אוכל בשביל להכניס איזה שהם שינויים בהנהלת העבודה במשק שלנו. האם לא השתדלתי אז בכל כוחי להשפיע עליך שתתגבר על כל חשבונותיך הפרטיים שיש לך עם זה או אחר, ושניקח שנינו על עצמנו את ענייני העבודה ולהכניס איזה שהם שינויים בכל מהלך הרוח הריפיוני השורר אצל כולם ובכול.

האם לא אמרתי לך את זה שלפי דעתי הקבוצה נמצאת עכשיו במובן זה במדרון, ואין עצה אחרת אלא אתה מוכרח עכשיו גם כן לקחת על עצמך את העול הזה. ואני הדגשתי לך איזו מידה פעמים שאני מוכן לעשות את הכול מה שרק תדרוש ממני בתור השתתפות לזה.

השתמשתי אז בכל כישרון ההסברה שלי להסביר לך באופן פרטי וגם לחברים באסיפה, שזה הוא מומנט הסטורי בשביל הקבוצה, זמן בא שלו מנוף קבוצתי שלם לקבוצה. ואם אנחנו לאותו המומנט רב הערך לא נהיה מוכנים ולא נגייס את כל הכוחות החשובים שלנו לתיקון הפרצים, אזי כל התקוות שלנו שתלינו בבואם של החברים החדשים יעלו בתוהו.

ואתה אטמת את אונך ולא רצית לשמוע לדברי, לא יכולת להתגבר על העלבונות והכאבים שגרמו לך חברים שאולי אינם רוצים ויכולים להקיף את כל ענייני המשק שלנו. והשאר אתי יחידי. האם לא הסברתי את זה אז שאם החברים לא רוצים שסידור העבודה יישמר הלאה כמו שהיה מוסד להטלת טלאים, כל הערב וכל היום עד שמתחיל סידור העבודה בשביל היום השני, יש עניין עם סתימת חורים. פה טלאי ופה טלאי. קורה שהטלאי בעצמו נקרע וצריך לשים טלאי על גבי טלאי. אמרתי את זה, גם אברהם יודע את זה ולכן הוא לא ייעלב אם אגיד שהוא לא מתאים לסידור העבודה באותו הזמן שרוצים להכניס

איזה שהם שינויים. לפי המקצועות שלו הוא לא נמצא במרכז העבודה, לא בא במגע ישיר עם החברים, ולכן הוא לא יכול לתת את הטון בעבודה. ואני בחודשים אלה הייתי עסוק בעבודת הבניין הבערת. אולי גם זה שייך לאותו הפרק של אי הסדר ואי היכולת לשלוט על המשק שלנו, ואולי על המשך הקבוצתי בכלל, שצריך היה בבת אחת לבנות רפת לפרות שנמצאות כבר על האונייה, להתחיל לבנות לול בזמן שהבצים נמצאות כבר באינקובטורים, להקים חדר עגלות בשביל העגלות של הפרות החדשות שלא היה שום מקום לאן להכניס אותן. סידור הכרחי בקומונה להפוך את כל הסדר שמה שאפשר יהיה להכניס את החפצים של החברים החדשים. הטיפולים בקשר עם בניין הצריף בשביל החברים החדשים (עוד זה היה חסר לנו), ולבסוף הקמת מחסן הכוורות הזה שלא היתה אפשרות תיכף לגמור אותו מפני שהיו מוכרחים ללכת

עמוד 23 ביומן

חברים מהבניין גם להרחבת חדר האוכל. וכל זה נעשה במשך שלושה החודשים האחרונים. וכל זה עשינו עם אנשים חדשים שלא יודעים את המקצוע. מחוץ לשבועיים של שמואל עפרוני, אז כל החברים השכירים שהיו קודם, לא עבדו לפני זה בבניין. אברהם ברסקי עובד כמעט כל הזמן ברפת, ואני הייתי צריך לטפל בהזמנת חומרים, לתת ולחפש לכל אחד גם את הפטיש, וגם את המסמר וגם להראות לו איפה להכניס את המסמר הזה ובאותו זמן גם לרוץ ליצחק לשאול הרבה דברים מפני שלא הכול אני עוד יודע. הזמן להתעסק עם כל מיני החלפות במטבח. מי לא זוכר איך זה היה מסתדר בנקל עם החופש "טיפול", ולהתעסק עם בית הספר ששמה לא יכולה לעבוד צעירה חדשה אף על פי שלפני שאסתר נכנסה לשמה היתה שמה עובדת מלכה הגרמניה ועוד הרבה חברות חדשות. עניינים כאלה ועוד הרבה דומים להם. וכשאדם שממלא תפקידים כאלה הוא בעל כישרון בינוני, הוא נקרע לגזרים ומעלה חרס בידיו. והסוף הוא שזה מביא לידי עייפות רוחנית וגופנית. כן כן יצחק, במשך אותו הזמן הספקתי הרבה לחשוב על המשק הקבוצתי, ובתוקף המצב הזה חלו שינויים רבים בהשקפותיי. האם הפיתרון לכל המצב הלא טוב הזה לכל האנרכיה הזו הוא אכילת בשר חבר רעהו?

אמרתי את זאת מקודם שאני מכבד מאוד את דבריך, אבל אם אתה רצית להוכיח שזה היה תלוי גם ברצוני, ולא לקחת בחשבון את יכולתי ואת המצב האובייקטיבי ולא רצית לקחת בחשבון שעל ידי הטיפול בעניינים הקטנטנים האלה, נשלל ממני כל אפשרות של מידה שהיא מחשבה. אם הדבר הוא ככה, אז ביקורת כזאת היא רק שפיכת דם חינם.

האם אתה לא יודע שהיו לנו הרבה ימים שלא היה לנו אף חבר אחד משלנו שיצא לעבוד עם החברים החדשים. האם אתה לא יודע שהרבה פעמים לא יוצאים לחרישה מפני שגם אתה "איינער אבן מארך" ואין לך זמן לסדר את המחרשה וללכת להראות איפה לחרוש.

נכתוב פעם על דברים קטנים ולא תמיד על גדולות. היכן לקחת את בן אדם המתאים שהוא יוכל להיות העגלון האחראי בעד הכל מה שנעשה באורווה? האם מעט עד שלא התעיפתי דיברתי איתך על זה? נחוץ לנו בן-אדם כזה שהוא יוכל להשגיח שהרתמות תהיינה בסדר, שכלי החרישה יהיו בסדר, ולא בכל דבר קטן לבוא אליי או אליך. אותו בן-האדם צריך היה קצת להכניס סדר וטמפו בעבודת הפרדות. היכן לקחת אותו? ענייני ההספקה יקרים מאוד אין תערובת לזמן הדרוש ללולים. איפה לקחת את בן-האדם הזה שיכניס את החבר החדש

עמוד 24 ביומן

שצריך להכנס למקצוע זה לכל הפחות איזה שבועות לתוך עבודה זו. האם ללבנזון יכולים לבוא בטענות, שהוא עצמו עמוס תפקידים על גבי תפקידים. או תגיד לי בבקשה איך אפשר לסדר שהמצב של הרזרבה ברפת לא יהיה כל-כך מתוח, שלא תארובנה לנו סכנות כאלה כמו בחג הזה, ששמונה פרות לא תישארנה לא חלובות? או אולי תוכל למצוא פיתרון לעבודת המטבח ששמה סידרנו בקושי רב שלכל הפחות חצי מהשטף שמה יעבדו מהחברים הוותיקים. והנה שלושה מהחברים האלה כבר הודיעו לי שהם אחרי פסח בשום אופן לא יכולים להמשיך במטבח. זה הכול רק דוגמאות אחדות מתוך כל הקומפלקס של עשרות שאלות דומות לאלה, וכל הדברים האלה שהם נראים קטני ערך, גוזלים את כל הזמן החופשי, גוזלים את כל המרץ ולא מאפשרים, בייחוד זה שאתה נמצא יחידי לחשוב על איזה שהיא פעולה מעשית.

ולכן אני גם כעת רוצה להדגיש בפעם המאה, שאם אני מעמיד באסיפה את שאלה הזו, והפתרון הכי רדיקלי היה שהכול נשאר כמו שהיה אלא בוחרים רק איש אחר במקום אברהם, אזי שוב לא יבא שום שינוי. הכול תלוי ברצון החברים. לו לא היו פותרים את כל אותם השאלות רק מתוך ההנחה או המצב "תנו מנוח" ואל תפריעו את מנוחתנו. נדמה לי ששמעת איך שקיבלו אותי כשהעמדתי על הפרק את אותה

השאלה. אני רואה רק פיתרון אחד: גיוס כל הכוחות הפעילים של הקבוצה להרמת הניהול של העבודה, ואתה מוכרח להיות בתוכם. ואם לא תהיה בתוכם אזי האחריות בעד הכישלון מוטלת גם עליך. ועכשיו עוד איזה שהן מילים ביחס לביקורת שלך לעבודת הבניין. על זה כן קצת הצטערתי. לא העובדות שהזכרת שם, מפני שהם סוף סוף דברים קלי ערך מאוד, וזה עניין שרק עין חדה של בעל מקצוע טוב יכולה להבחין אותם, אבל מצטער אני מהרושם שיכול להתקבל מצורת ביקורת כזאת. והרושם הוא שרצונך היה כל הזמן לעזור לעלות על סולם רכישת המקצוע אבל כשאתה רואה שמתכוננים באמת להשגת המטרה ונמצאים בכיוון הנכון, אתה רוצה לתת בעיטה בסולם שהכול יתהפך. אני בשום אופן לא רוצה לחשוב שזה ככה, אני יותר מדי מעריץ אותך בשביל זה אבל רושם כזה יכול להתקבל. מפני שזה ידוע שבכל עבודה מוכרח להיות מינימום של בעלי מקצוע, ואם אתה בעל "מקצוע" אחד ויחיד בקומפלקס רב כזה של עבודות, ונוסף לזה הפלוגה מתחלפת כולה בבת אחת באמצע. קודם התחלנו עם החברים שעבדו בשכר, ועכשיו עם החברים החדשים, אתה יודע עד כמה שזה קשה ועד כמה שלא תכניס מרץ לשמור על כל זה, שגיאיות קטנות בערך מוכרחות להיעשות. פקשתי היא שלא נמשיך יותר בפולמוס על העניינים האלה, אלא נתחיל בכוחות משותפים למצוא פיתרון

עמוד 25 ביומן

לכל אותן השאלות הזקוקות לפיתרון תכוף. ענייני העבודה, ענייני החצר, לבזבזנות ואדישות ששוררת אצלנו על כל שעל ושעל. נחוצה עזרה מהירה מפני שאנחנו נמצאים במצב קשה ואני פשוט לא רואה מאין תבוא העזרה. נדמה לי שעוברת עלינו עכשיו אותה הטררגדיה שעברה על אותו האומן הממציא שמסופר עליו בספר "הרעב הגדול", שהמציא וייצר מכונת קציר נפלאה, אלא דבר אחד קטן לא יכול היה להמציא דבר שכזה שהוא ינקה באופן אבטומטי את הסכינים שנסתמים מהקציר. ובגלל הדבר הקטן הזה המכונה הענקית הזאת לא יכלה לעבוד והעלתה חלודה.

אותו הדבר הוא ביחס אלינו. יצרנו יצירה נפלאה כזאת, העלינו את המשק למדרגה כזאת שהוא מסוגל לכלכל בצורה הולמת מספר כזה של אנשים. הלא מי שמבקר אצלנו הוא הלא מלא התפעלות מיופי הטבע והמקום. ואצלנו חסר קפיץ אחד קטן שנוכל להפעיל נכון את אותה המכונה הגדולה והיפה. והכול ידענו לסדר יש לנו חברים בעלי כישרון רב, רק דבר אחד את אותו הקפיץ שהמכונה תפעיל בסדר, ושהאנשים ימצאו סיפוק יותר, ושיהיו מאושרים את זה לא ידענו לסדר. האם לא יכול כל מי שרוצה באופן יסודי לחקור את מצב הקבוצה לבוא לידי מסקנה שבאותה המידה שהמשק גדל והולך, הקבוצה מתנוונת והולכת.

הגיעה השעה להקטין את הרעש מבחוץ, להתכנס פנימה בכדי להתחיל לרפא את כל הפצעים האלה לפני שהם יתפשטו בכל הגוף.

12.4.34

חתימה

יהודה ורזינגר